

vestnik

"MESSENGER" GLASILO SLOVENSkih DRUŠTEV V AVSTRALIJI

LETNIK XXIII, ŠTEV. 1

Registered for posting as a periodical — Category "A"

JANUAR 1978

Published by:
Slovenian Association, Melbourne
P.O. Box 185 — Eltham, Vic., 3095
Address for Sydney:
Slovenian Association, Sydney
P.O. Box 93, Fairfield, NSW, 2165
Telephone:
Melbourne: 459 8860
Editor:
Marijan Peršič
Set up and printed by:
Polyprint Pty. Ltd.
Price — cena:
30c
Annual subscription — letno:
\$4.00

THE SLOVENES IN CARINTHIA

By Branko Senica

After the end of the First World War many Slovenes remained outside of the frontiers of the newly created Yugoslav state. Most of them inhabited territories under Italian sovereignty, but a considerable number remained in Austria. After the Second World War, when the whole of Slovene territory was liberated a large part of the territory inhabited by the Slovenes formerly under Italian rule was united with the fatherland by the incorporation of the Slovene Littoral in Yugoslavia. The Slovene national community in Carinthia, however, remained within the Austrian state.

After the plebiscite of 1920, the Republic of Austria failed to fulfil the obligations it has assumed and the Carinthian Slovenes were subjected to the systematic denigration of their national identity. Moreover, the region of terror instituted after the Anschluss of Austria in 1938 to the Nazi Third Reich even led to the deportation of entire Slovene Carinthian families to Germany.

Carinthian Slovenes are still very active and are obliged to this very day to the struggle against the German nationalists in Carinthia represented in the *Karntner Heimatbund*, an organisation notorious for its intolerant attitude toward national minorities. The struggle of the Carinthian Slovenes for national survival and their resistance to assimilation reached their climax on November 14, 1976, when the Carinthian Slovenes boycotted the special census. The Carinthian Slovenes, particularly the nationally and politically extremely conscious younger generations, have resolutely demanded the fulfillment of Article 7 of the State Treaty.

Ever since the conclusion of the Austrian State Treaty on May 15, 1955, Article 7 of this document has

been a controversial issue. Apart from the four big powers (USA, USSR, Great Britain and France), the Treaty was also signed by Yugoslavia.

It is stated, for example, in Paragraph 2, of Art. 7 of the State Treaty that "... (the Austrian citizens belonging to the Slovene national minority in Carinthia), shall be entitled to primary education in the Slovene language and to a proportionate number of their own secondary schools". As early as in October 1945, the Austrian authorities decided to establish bilingual schools for Slovene and German speaking pupils in 64 communities of southern Carinthia. After less than a year, however, the representatives of the parties of the majority nation in Carinthia began denouncing bilingual education.

The attacks on bilingual education on the part of the German nationalist circles became particularly vehement after May 1955, i.e. after the conclusion of the State Treaty. On September 2, 1958, the president of the Provincial Educational Council and the then provincial socialist leader, Ferdinand Wedenig, passed an ordinance abolishing bilingual instruction in both languages of the province and placing bilingual education on an optional basis. This was a severe blow for the Slovenes national group in Carinthia. The decision was followed by renewed pressure on the part of the organisations associated in the nationally intolerant *Karntner Heimatbund*, aimed at achieving the organised and full-scale withdrawal of children from Slovene classes.

It is true that a high school for Slovene children was established in Celovec in the autumn of 1957. However, for a period of eighteen years the high school was accom-

(Nadaljevanje na 10. strani)

POUK SLOVENŠČINE

Tudi letos se bo ob sobotah dopoldne vršil pouk Slovenščine za študente od 7. (Form 1) do 12. šolskega leta (Higher school certificate) v naslednjih šolah:

BOX HILL HIGH SCHOOL,
MARIBYRNONG HIGH SCHOOL,
UNIVERSITY HIGH SCHOOL.

Redni dijaki srednjih šol, ki bi se radi vpisali v te tečaje se morajo priglasiti v enem zgoraj navedenih centrov v soboto, 11. februarja 1978 ob 9.15 uri dopoldne.

Pouk Slovenščine za nedijake in odrasle pa se bo lahko organiziral, če se bo prijavilo dovoljno število oseb.

Tečaji zanje bodo organizirani v 15 tedenskih semestrih s pričetkom 25. februarja. Prijave sprejema Headmaster do 14. februarja. Za vse nadaljne informacije se lahko obrnete telefonično na 380-5877 ali pismeno na naslov:

The Headmaster, S.S.M.L., Princes Hill High School,
Arnold Street, North Carlton, 3054.

PRAVICE KOROŠKIH SLOVENCEV

Tudi v preteklem letu se je na Avstrijskem Koroškem nadaljeval boj za pravice Slovencev. Pritisk nemškega sovražnika ni popolnoma nič popustil. V zadnjih mesecih so se vršili sodni procesi proti Slovincem, ki so lanskega avgusta v Škocijanu protestirali proti odstranitvi slovenskih cestnih napisov ter postali žrtve avstrijskega policijskega terorja.

Nasilje nad Slovenci pa je največ podtalnega značaja: težkoče otrokom, ki bi jih starši radi vpisali v redke slovenske šole, bojkotiranje slovenskih občinskih odborikov, težave pri odobritvi kreditov in raznih dovoljenj slovenskim podjetnikom. Toda potrpljenje Koroških Slovencev pojema. Slovenska narodna skupnost na Koroškem ni pripravljena izginiti in se mirnim potom potujčiti. "Če bo treba umreti, bomo umrli stoje!" pravijo. Upajmo, da naša stara domovina in pa tudi rojaki po svetu tega ne bodo dopustili.

ŠE NE NAVČEK — AMPAK VEST

Slovenski jezik v stari domovini je pod pritiskom. Tako ugotavlja "Dolenjski list" Navček mu še ne zvoni, toda trdi, da je s Slovenščino vse v redu bi bilo narobe. Tako nekako vsaj pravijo.

Uredništvo omenjenega lista je sklicalo "okroglo mizo" — to je, povabilo je na razgovor ugledne kulturnike in šolnike z Dolenjskega, da pokažejo s prstom na vzroke nevarnosti, ki preti Slovenščini na samih domačih tleh. Tole so najznačilnejše ugotovitve te "okrogle mize":

"Da je slovenščina v javnem obveščanju tako polna tujk, nerazumljivosti, fraz, pomanjkljivosti in nedodelanosti, je krivo tudi naše časopisje. Seveda se da časnikarsko pisanje delno opravičiti s posebnimi okoliščinami, ki spremljajo nastajanje časopisa. Ker mora novinar pisati praktično vsak dan, je razumljivo, da njegov jezik ne more biti zmeraj svež, prilagajati se mora tudi povprečni razumljivosti, vendar pa ne sme mimo dobrega poznavanja slovenskega pravopisa in jezikovnih zakonitosti. Glede na širok vpliv, ki ga imajo časopisi na bralca kot sredstva množičnega obveščanja, je tudi neodložljiva dolžnost posameznih uredništev, da poskrbijo za neoporečno jezikovno podobo svojih publikacij. To še toliko bolj, ker je časopisna beseda premnogemu glavno ali celo edino branje."

Že od nekdanj velja, naj bi bili časopisi odraz življenja v najširšem pomenu besede. In če torej najdevalo v časopisih slabo slovenščino, to ne pomeni, da taka nastaja zgolj v uredništvih, temveč da je njene korenine, še posebno ko gre za preobloženost jezika s tujkami, nerazumljivimi frazami in ostalimi "plevami", iskati pri virih informiranja; to pa so sestanki, seje,

razprave, javni govori, pa tudi različna pisana gradiva.

Skrb za jezik se ne sme končati takrat, ko se zapro šolska vrata. Jezikovno osveščen človek, če ga takega naše šole sploh dajo, bo nujno bolj občutljiv za vsakdanje pojave, škodljive jeziku. Zbolelo ga bo, če bo dobil v roke malomarno skrpučeno vabilo, obvestilo, navdilo, če bo moral pri izbiri imena svojega podjetja dvigniti roko za naziv, ki zveni tuje, če bo v trgovinah opazil poziv k nakupu ob veliki "rasprodaji", če bo prebral na plakatu, da se "vrši prireditev v čast Ivana Cankar" ipd.

Teško pa govorimo, da jezikovno osveščenost pospešuje branje "dr." romanov, stripov, slabih prevodov, malomarno napisanih pogrešnih zgodb vseh vrst. Jezikovne osveščenosti no more pospeševati tudi zapostavljanje slovenskega jezika, kakršnemu smo, žal, dostikrat priče.

Prof. Jože Sever je našel vrsto primerov, iz katerih je zapostavljenost slovenske jezikovne posebej razvidna. Navedel je primere navodil k industrijskim izdelkom zgolj v srbohrvaškem jeziku, četudi je šlo

(Nadaljevanje na 7. strani)

İŞÇETE KRAJ, KJER SE Bİ SPROSTILI İN RAZVEDRİLİ?
— VSAK VIKEND V ELTHAM!
PRIJETNA OKOLICA, PRİSTNA DOMAÇA POSTREŽBA.
— ODMEV AVSTRALSKE SLOVENIJE!

ZASTAVE

Vprašanje zastav mnogokrat povzroča hudo kri in nesporazume. To ne samo pri nas in ne samo sedaj. Nestetokrat vidimo fotografije ko se iz protesta sežigajo zastave in študentje, ki so med dvema vojnoma na ljubljanskih ulicah demonstirali pod simboli tedanje slovenske zastave proti onim pod simbolom os 'αξωαοισοήν ελπωρη' mnogim starejšim rojakom še v dobrem spominu.

Na žalost se v naši slovenski sredini v Avstraliji zopet obnavlja kočljivo vprašanje, katera zastava je prava. Z zvezdo ali brez.

Dokončen odgovor je pač v srcu in občutku vsakega posameznika. Mi pomagamo lahko le s tem, da brez strastnih predsodkov pogledamo v zgodovino in ugotovimo dejansko stvarnost.

Zgodovina nam ne daje nobenih podatkov, da bi Slovenci imeli svojo narodno zastavo ali barve pred letom 1848. Saj vse do tedaj nismo bili priznani niti kot narodnostna, niti kot upravna enota. Bili smo tekom stoletij deljeni na različne fevdalne oblasti in med interese tuje gospode, ki ji je do slovenskega naroda bilo le toliko mar, v kolikor mu je tlačil in vojačil.

V letu 1848, ki ga je zgodovina nazivala "Pomlad narodov" smo tudi Slovenci privrati javno izpovedali, da hočemo živeti skupaj v eni upravni enoti. Tedanje revolucije in prebujenja narodov so našle odmev tudi pri nas na Slovenskem. Izrazil se je v manjši meri z upori kmečkega ljudstva proti zemljiški gospodski in nz organizacijo meščanstva v Slovenske narodne straže ter z ustanovitvijo slovenskih društev v domala vseh večjih mestih tedanje avstrijskega cesarstva.

To leto nam je prineslo tudi narodno zastavo. Ljubljanske narodne straže so nosile belo-modro-rdeče kokarde. Nimamo podatkov odkod je prišla ideja teh barv, verjetno pa od slovenskih studentov na Dunaju, ki so to kombinacijo pozveli v vzdušju tedanje panslavizma od Čehov in Rusov. Tako je nastala slovenska narodna trobojnica in pod znamenjem njenih barv so se slovenske množice zoperstavljale črno-žolti zastavi avstrijskih cesarjev, zeleno-belo-rdeči slovojski trikolori pod Italijo pa tudi modro-beli-rdeči zastavi Jugoslavije med obema vojnoma.

V času druge svetovne vojne so si partizanski oddelki z namenom, da pokažejo razliko od drugih in svojo povezanost s sovjetsko rdečo armado, prišli na kape rdeče zvezde. Tako so okarakterizirali tudi tedanje slovensko zastavo in belo-modro-rdeči barvi dodali rdečo peterokrako zvezdo. Po koncu vojne je tako obeležena trobojnica bila proglašena za zastavo republike Slovenije ter dobila na ta način mednarodni status.

To so prav na kratko dejstva, ki bi se lahko zvedla na sledeče: Narodna slovenska trobojnica, ki lahko predstavlja slovenske etnične težnje kjerkoli in pod katero se lahko zberejo Slovenci kakeršnegakoli pogleda je belo-modro-rdeča. Uradna državna zatsava Republike Slovenije je belo-modro-rdeča s peterokrako rdečo zvezdo v sredini, medtem ko je državna zatsava federacije jugoslovenskih republik modro-belo-rdeča z rdečo peterokrako zvezdo.

Gornje so stvarnosti, ki jih še tako pobožne želje v eno ali drugo stran ne morejo spremeniti. Zato je brez prave koristi, da si belimo glave in razbijamo moči ob njih, medtem ko bi nam morala biti glavna naloga osredotočiti vse naše sile in sredstva na to, da Slovenci kot etnična celota v Avstraliji ne bomo prikrajšani, da se bodo naše kulturne vrednote in tradicije prenesle na mlajše generacije, da bomo olajšali in olepšali življenje sebi ter ublažili samoto rojakom, ki jih je starost doletela na tujih tleh. To bi morale biti prednosti našega udejstvovanja in te prednosti bi moral upoštevati vsak prevdaren Slovenec in vsaka dobronamerna slovenska organizacija ter ustanova-tukaj, pa tudi v stari domovini!

Varujmo se požarov

Če vidite v poletnem času ogenj na odprtem, na katerega nihče ne pazi, javite to na smetiščih in te je še posebno težko pogana ta način preprečili veliko katastrofo.

Statistika kaže, da v Avstraliji 25% vseh požarov povzročijo otroci, ki se igrajo z žgalicami. Kakih 10% jih nastane na smetiščih in te je še posebno težko pogasiti.

V vzhodnih predelih Avstralije nastajajo veliki požari vsakih 13 let že vse od leta 1900 sem. Nekako vsakih šest do sedem let po velikem požaru pa je izredno nevarna sezona.

ŽRTEV STRAHU

Janez Rus iz vasi Žalne pri Ljubljani se je vse od konca vojne skrival na podstrešju pri svoji sestri. Vse od leta 1945 ni stopil iz hiše. Janez Rus, danes star 64 let je bil vključen v partizane leta 1943. Po treh mesecih so Nemci njegovo ednico razbili in Janez se je pridružil domobrancem.

Junija 1945, ko so se domobranci enote umaknile na Koroško, se je izognil usodi ki je doletela preko 10.000 dolenskih in notranjskih fantov in moč s tem, da je pobegnil pod domačo streho. Upal je, da ga bo ščitil njegov brat Jože Rus, ki si je

pri partizanih pridobil vpliven položaj. Toda zaman je čakal, da se bo brat, za katerega ni vedel, da je padel že leta 1944 vrnil. Tako so tekla leta v samotni podstrešja, odkoder je skozi okno opazoval življenje v vasi pod hribom.

Med ljudmi so se že dolgo šušljala sumničjenja, da njegova sedaj 75 letna sestra Marija nekoga skriva. Šele pred nedavnim pa je nekdo obvestil milico, ki je potem pri preiskavi hiše odkrila skrivača. Beogradska "Politika", ki je novico razširila v svet pravi, da si je Rus sam prisodil kazen kot mu jo nobeno sodišče ne bi. Proti Rusu niso podnesli nobene obtožbe in se sedaj po 30 letih spet svobodno kreta med ljudmi.

VEČ INFORMACIJ ZA IMIGRANTE

Minister za Imigracijo in Etnične zadeve Viktorije g. Walter Jona je z osebnim pismom apeliral na ostale ministre naj se v večji meri pslužujejo etničnih sredstev obveščanja.

Nasvetoval je tudi delodajalcem naj oglašajo delovna mesta v tujejezičnih časopisih. Dejal je, da v okrožju Melbourne izhaja 34 časopisov v tujih jezikih in, da bo oglašanje v njih gotovo prineslo dober odziv.

POTEM, KO JE VOJNA V INDOKITAJSKI KONČALA

Vietnamski spopadi s komunističnim sosedom, Kambodžio, nekako popolnoma soupadajo z ambicijami in rivaliteto med dvema komunističnima velikanoma, Sovjetsko Zvezo in Kitajsko.

Sovjetska Zveza nekako drži na povodnih voditelj eVietnama v Hanoi, medtem ko je Kitajska vrgla svojo težo v Kambodžio. Naravno ali umetno pa so si te dve deželi prav v tem času umislile teritorialne zahteve in kdo ima pravico do izven obalnih teritorijev morja, kjer je energetska gorivo — nafta.

Spopadi, z njimi vezano nasilje nad domačini te ali one zemlje, zgleda, se bodo še stopnjevali. Stopnjevala se bo tudi osiromašenost obeh dežel. Stopnjeval se bo tudi odliv prebivalstva te ali one dežele na varno — v dežele, ki so na indokitajskem še vedno (recimo, relativno) demokratične. Te "demokratične" dežele pa si ne bodo mogle privoščiti razkošja, da bi sprejele vse ubežnike iz obeh spopadajočih dežel.

Mi živimo v Avstraliji — na Peti celini.

No, prav naš konitnent je zelo privlačen za ubežnike iz spopadajočih se dežel. Življenje v taboriščih je le začasna rešitev za te begunce. Sposobnejši se kaj kmalu odločijo, da si nabavijo, ali ugrabijo ladjico, katero usmerijo v smer Avstralije, katera velja v njih očeh nekako nekaj podobnega, kot je za nas nekoč veljala Amerika.

Doslej je Avstralija sprejela že nekaj nad tisoč ilegalnih beguncev, kateri so semkaj pripluli na primitivnih barkah. Zgleda pa, da se z Indokine še niso poslovlili poslednji begunci, ki plovejo v smer Avstralije...

Hočes, nočes, Avstralija se bo s tem problemom še srečevala; poleg vsega pa bodo še na Avstralijo pritisnili mednarodni krogi, če bi Avstralija hotela sprejeti arogantno politiko zavračanja ilegalnih beguncev, prispelih izza "Bamboo Curtains".

Dnevno skrbstvo za otroke

Department za Socialno skrbstvo (Commonwealth Department of Social Security — Ožje of Child care) pomaga pri dnevnem varstvu otrok s posebnimi projekti in tudi z denarjem. Koordinira in nadzoruje skupinsko varstvo otrok v posebno za to izbranih privatnih domovih. Nudijo tudi pomoč v zelo nujnih primerih, pomoč v predšolski dobi ter družinsko pomoč in nasvete. Kdor se hoče poslužiti teh ugodnosti naj se obrne na Office of Child Care pri najbližnjem uradu Departmenta za Social Security.

Še podpore

Vlada Viktorije bo tudi v letu 1978 še poklanjala etničnim organizacijam denarno pomoč za njih delovanje. Podpore bo razdeljavalo Ministrstvo za Etnične zadeve v Viktoriji.

V posloju istega ministerstva na Victoria Parade v East Melbourne so na razpologo tudi prostori za razstavljanje. Minister g. Jona je povabil Etnične skupine, da se jih poslužujejo ob primernih prilikah.

Za stanovanjske najemnike

Z nasveti bo pomagal v Melbourne stanovanjskim najemnikom "Tenants Advice Service", kateremu je Viktorijska vlada dodelila za to delo \$25.000. Ta urad bo lahko sedaj nudil sledče ugonosti: splošne informacije v zvezi z najemi stanovanj, razlaga stanovanjskih pogodb, razpoložljivost stanovanj, zaščita in nasvet pri raznih problemih, pri pravnih zadevah in izgonu iz stanovanja.

"VESTNIK" JE NEODVISNO GLASILO SLOVENCEV V AVSTRALIJU.

Lastnik je Slovensko Društvo Melbourne

Uredniško-upravni odbor:
Jana Gašček, Darko Hribernik, Karel Kodrič, Marjan Peršič, Werner Remšnik.

Rokopisov ne vračamo

Letno predplačilo \$4.00
Cena številki 30c

PRI ZELEDODCU NI DISKRIMINACIJE

je dejal g. All Grassby, ko je v nekem govoru nedavno povedal številke, ki jih je zbral urad za statistiko v Avstraliji. V Avstraliji je 24.000 poklicnih kuharjev; od teh jih je bilo 10.000 ali 40% rojenih preko morja. Od 38.000 natakarkjev in ostalih gostinskih poklicov jih je 13.000 z one strani velike luže, to je 33%. Največ jih pride iz Vel. Britanije, tem sledijo Aziji, Grki, Italijani, Nemci, Jugoslovani, Poljaki in Nizozemci.

ETNIKI IN POLICIJA

Poseben odbor, ki bo poskusil reševati problem, ki zadevajo istočasno policijo in etnične skupine je bil osnovan v Melbourne. Sestavlja ga šest članov policije Viktorije in šest članov raznih etničnih grup. Odbor vabi publiko in člane policije, da se s problemi o odnosih med etničnimi skupinami in policijo obrnejo na:

Victorian Ethnic Affairs Advisory Council,
232 Victoria Street,
East Melbourne, 3002

COMMUNITY SERVICE CENTRE

Ta urad v Ministerstvu Premierja Viktorije deluje v Melbourne že od Septembra 1975 dalje. Deli se v štiri odseke: The Government Information Office, ki daje informacije o vseh državnih uradih in agencijah.

The Interpreting Service Bureau, ki ima pet uradnikov, od katerih vsak govori po več jezikov. Tu skrbe posebno za probleme novonaseljencev ter jim pomagajo z nasveti ter če je potrebno z napoltili na druge urade.

The Antidiscrimination Bureau — Urad za pobijanje diskriminacije — bo raziskal vsako pritožbo o zapostavljanju z ozirom na raso, spol, ideologijo, vero itd.

The Women's Advisory Service ponasveti.

Vse usluge tega urada so brezplačne ženskam z najrazličnejšimi plačne. Njegov naslov pa je: 1st Floor, 356 Collins Street, Melbourne.

PRILOŽENO POSILJAM

\$..... za

- članarino SDM
 naročnino "Vestnik"
 za naš center

Primek.....

Naslov.....

(Prečrtaj kar ne ustreza)

POSTANI ČLAN S.D.M.

Božičnico našim upokojevcem smo tudi letos priredili in sicer 11. decembra '77, in to z malo spremembe kot prejšnja leta. Kot obično je ob takih prireditvah zelo pomemben kulturni program, ki igra veliko vlogo, — še večjo pa naši upokojevcem in najmlajši, ki so k temu pripomogli. S svojimi vestnimi vajani so se upokojenke, pod vodstvom ge. Helene Van De Laak, marsičeas naučile in nato ta dan prikazale vsem navzočim. V program je bila vključena dobrodošlica, ki jo je predstavila mama Lauko, deklamacija, ki jo je povedala ga. Klemencič, Berta Zele in Božo Lončar sta predstavila burko "NA CARINI", ga. Persič je deklamirala "ZNAMENJE", Vika Gajšek in Kati Hartner sta prikazali hčerko in mati, ko sta zapeli "SARAFAN", itd. V program, katerega so odigrali malčki, pod vodstvom ge. Dragice Gelt, pa je bila vključena igrice o "ZRCALCU", deklice so skupno zapele in zaplesale, predstavile so tuji posamezno pejte in igranje instrumentov. Ansambel "Planinka", ki je bil tudi vključen v program je kasneje za vse odigral nekaj poskočnih.

Ženska sekcija je po končanem kulturnem programu pogostila vse upokojece, nato pa jih je obiskal tudi Božiček, katerega božična torba je bila zelo polna z darilci in brez dvoma so si ga naše ostarele mamice in očetje res zaslužili. Pripravljanci in igralci so ta dan pokazali spoštovanje do starejših in upam da so se ta Božič res dobro počutili, saj zaslužijo več kot smo jim priredili.

NSLOVI
KADAR SE PRESELITE PROSIMO
SPOROČITE SVOJ NOVI NASLOV
SVOJIM ORGANIZACIJAM? DA
BODO LAHKO ŠE NAPREJ O-
STALE V STIKU Z VAMI. Nepravi-
lilni naslovi povzročajo nepotrebno
delo, povečane stroške in mnogokrat
neupravičene očitke:

Preselil sem se na novi naslov, ki se
glasi:

Moje ime je:

Moj prejšnji naslov je:

SILVESTROVANJE — je vsaj za nekatere eden najpomembnejših plesov v letu. Ta prestop iz starega leta v novo, po vsem svetu svečano proslavljajo. Mi smo na svojo način v društvenih prostorih v Elthamu.

Topio je res bilo, in če se spominjate smo za Novo leto imeli takšno temperaturo že nekaj let zaporedoma. Šušo grlo smo si ob tej priložnosti gasili z šampanjcem, še posebno, ko je ura odbila polnoči. Slovenski Kvartet Drava, ki nas je zabaval ta večer, je ob slovesu starega leta zaingral pesem "ZADNJO NOČ V LETU, se imejmo radi..."; naj dodam, imejmo se radi tudi v Novem letu.

Preden nas je čas prehitel, in smo z njim tudi mi pohteli v novo leto, smo poleg loterije z več kot 50. dobitki izžrebali srečne dobitnike velike loterije, katere srečke so se prodajale en mesec pred izžrebanjem. Končni dobitnik pa je v korist mladinski sekciji za nabavo športnih potrebščin.

70-letni, ata Plut, ki se trenutno nahaja na obisku iz domovine, je iz velike košare izvlekel srečne dobitnike naslednjih nagrad: 1. nagrado, barvno televizijo, je dobila družina Cirila Čampelj iz Glenroya. Tej družini je lani sreča bila zelo naklonjena, saj je Helena Čampely bila izvoljena za "Miss Slovenija". Upam, da boste tudi letos imeli take uspehe!

2. nagrado, veliko senčo luč, je dobil gos. A. Ličen tudi iz Glenroya.

3. nagrado, magnetofon, pe dobil gos. Bert Novak iz Kingsbury.

4. nagrado, jedilni pribor, je dobil gos. Edward Rebula, gos. Rebula se nahaja na dopustu v Avstraliji, upam da ga bo jedilni pribor spominjal še dolgo na nas.

5. nagrado, mixer, bo lahko uporabljala žena Gos. Frenka Hartman, vidite rado gre v tretje, gos Hartman je tudi iz Glenroya.

Vsem nagrajenim čestitamolo!

Ne bi bilo prav, da spregledam žensko sekcijo, ki je ta večer brez zavidanja nam vsem, ki smo se zabavali, težko delala v kuhinji in nam servirala, tako da tudi po dvanajsti uri nismo bili lačni, saj je sledil odličan narezek in pecivo. Vaše delo globoko upoštevam!

Velika oljanta slika "BRIŠKA KLET" bo krasila prostore Slovenskega Centra v Melbourneu.

Ga. Romana Favier-Zorzut je to svojo mojstrovino podarila Slovenskemu Društvu Melbourne v spomin na razstavo slovenske likovne umetnosti, katero je Društvo priredilo lanskega oktobra.

Sliko in opis "Briške kleti" pa je za "Vestnik" pripravil Frank Favier, soprog gospe Romane.

Ga. Favier se v kratkem odpravlja na daljše bivanje v Evropi in sa hoče v glavnem posvetiti spolnoljevanju soje umetnosti.

North of Nova Gorica, Slovenia, lies the hilly region of Briška Brda. This region with its composition of soft maris clays, and sandstone, is also called "The Flysch Country". The clay and sandstone due to the climatic conditions weathers to form deep fertile soil. In this fertile paradise of gentle climate, prolific growth and contended people lies Briška Klet. Constructed under the castle of that region and known as "Castle of Dobrava" this Briška Klet was conceived because previously the lavish area of grape growing catered for the large land holders, also most of the farmers produced wine in their own fashion, that had been the custom for centuries.

This method, although it had the distinct individual taste and character of each village, and farmer, was not as economical from the work and time involved.

The farmers were loath to change to the present method, but now send 80 per cent of the grapes to the Briška Klet. The other 20 per cent of the grapes is used with great pride of the

old and cherished customs, in their small wooden casks and stored in home cellars for their friends and family to enjoy.

This custom of home wine making has come to Australia with some of the Slovenian migrants and the same competitive spirit and keenness prevails.

The Briška Klet although modern in its machinery of computerisation in content of grapes has been built underground. Although huge in its various passage, the magnificent wooden casks, still retains a certain "Farmer Homeliness" indigenous of the area.

This Briška Klet has been captured by the artist R. Favier-Zorzut, born and raised in Briška Brda. In this painting you can almost smell the wooden casks and feel the heavy laden atmosphere of the aroma of grapes and wivne fermenting.

These traditions and cultures that have lived for centuries will always live as long gas man has memories and wants to embrace them.

Frank Favier

S.D.M. YOUTH CLUB REPORT

For the start of the New Year the Youth Club would like to wish everyone a happy and prosperous year.

As for the last year, yet no that long ago for Boxing Day picnic, it was a success for the youth with all different games and activities, and was also enjoyed by everyone who participated in it.

The coming events to start the New Year look to be very active. Some of the sporting and recreational activities for the early year are to be:

A youth Rock dance will be held at the club grounds on Eunday 5th February '78. The umsic to be entertaining are well known rock group "Delfinj",

startin gat 4.00 p.m. till 10.00 p.m., admittance will be \$2.00 members and \$3.00 non members.

Snday 5th March we will be having a bus trip to Kryl Castle in Ballarat, followed by lunch and boat rides at Pykes Creek Reservoir. Further details of this trip will be posted on the notice board at Eltham. Along with that there will be details of another movie night, and any working bees that we will be having. So keep your eyes on the notice board and we will see you at these events.

There is never a dull moment at Eltham, so if you ar enot doing anything on Sundays don't forget that Mrs. Kordeš is there to give lessons of gymnastics. Everyone welcome.

Mornarjeva prikazen v zaporu

— Karel Kodrič

Kot filmsko platno bela, gola stena; v ušesih mrtva trepeta tišina. Nenaden krik — kaznilniška sirena. Na steno slika pade iz spomina.

V oleščavi jutra se odmika parnik. Sirena tuli, liže voda slana, lete galebi v jatah, mrk viharnik beži pred spuhi dima iz pristana.

Odmika zadenjsko se ladija v plano, vijak vrtnice bele v krmi žene, šume penijo vodo vzvalovano, velike kroge rišejo zelene.

Grganje valov, stroj zamolko buta. Vlačilec vodi ribiške barkaše domov od nočne lovi, piš plahuta po gubah jader, ki so zvrta vase.

Zažvižga veter v žicah in ponjavah, paluba stresa se enakomerno; od sonca se beli nebo v višavah v širokem loku nad vodo prečerno.

Brežežni ptiči jezdiijo po vodi, kjer v valih ziblje se srebrna pena, igra se v čudežni morja svobodi... Rožljanje ključev — spet je gola stena.

VAŠA DOMAČA TURISTIČNA AGENCIJA

PUTNIK

SLOVENIJA TRAVEL CENTRE

72 SMITH STREET, COLLINGWOOD, VIC., 3066

Telefon : 419-1584 in 419-2163

Rešujemo vse potovalne probleme za obisk domovine ali drugih delov sveta.

Naša brezplačna usluga: za obisk svojcev iz domovine Vam izpolnimo prošnjo ter jo brez Vaših potov oddamo emigracijskemu uradu.

Z nami se morete pogovoriti v domačem jeziku glede raznih potovalnih informacij, glede rezervacij, potnih listov in viz. Obrnite se na nas po telefonu, pismeno ali z osebnim obiskom naše pisarne. Za rezervacijo vozne karte pridemo po želji tudi na dom.

Redni poleti v domovino štirikrat na teden!

PUTNIK — SLOVENIJA TRAVEL CENTRE

Ivan Gregorich

(že od leta 1952 v Avstraliji na uslugo vsem, ki žele potovati)

Po urah:

Paul Nikolich, Nada Nakova, 48 Pender Street, Thornbury, Vic. 3071 — Tel. 44 6733

Ivan Gregorich, 1044 Doncaster Road, East Doncaster, Vic. 3109 — Tel. 842 1755

NA HRIBU

No, pa je Novo leto zopet tukaj, in vsak se ob takem času sprašuje, kaj nam bo prineslo Novo Leto? Morda nekaj dobrega, nekaj slabega — za eno pa prav gotovo lahko rečem da bo naklonjeno vsem in to je delo in to še mnogo.

Če se radi spominjate dogodkov lanskega leta, čeprav je samo en mesec od tega, vam bodo dogodivščine z našega hribčka kar v razvedrilo.

Kajne, da se niste pozabili Miklavževanja, ki se je vršilo 3. Dec. '77. Ta večer je bil redni ples in nas je dobri Miklavž obiskal, da vsem, ki so bili celo leto pridni izročijo kaj darilc, ostale pa pokara, da se bodo poboljšali in si drugo leto zaluzili kaj lepega, Miklavž je v dvorano prišel s spremstvom dveh angelčkov in dveh parkelnov, ki so z verigami tako ropotali, da se jih je vsak prestrašil.

Morda se je način Miklavževanja nekoliko spremenil, ni tako kot je bilo nekaj doma, toda Miklavž je še vedno isti in vse ve. Vedel je, da je bil naš predsenik Stanko Prosenak,

vse leto zelo priden in mu je kot medaljo, okoli vratu izročil velik krog klobase. Zelo izvenredno darilce za tako pridnost! Pa še težko si jo je bilo treba priboriti, oba parkelna sta zelo nasprotovala, da bi se kdokoli približala Miklavžu. Ko že govorim o nenavadnih darilih naj povem tudi to pretsednik "Lovske in Ribiške Družine", Janez Zemljič, pa je dobil živo kokoš v kletki. Uboga revica je takoj znesla jajce, saj se je tako ustrašila novega gospodarja, pa čeprav naš Janez ne lovi drugega kot zajca.

Naslednji dan, 4. Dec. je Miklavž prišel nazaj ob 3h popoldan in obdaril naše najmlajše. Pred prihodom Miklavža, pa so se malčki v jedilnici posladkali z dobrotami, ki jih je pripravila ženska sekcija. Zelo lepo jih je bilo opazovati kako so nestrpno čakali Miklavža, ter eden drugega prepričevali, da se ne boje parkelnov. Toda druga melodija je nastopila, ko so se parkelni resnično prikazali saj vriska in rhušča ni bilo kmalu konec. Naš ubogi ostareli Miklavž je komaj prišel do besede, a vseeno obljubil da se tudi drugo leto vidimo.

pridobili steklenico vina.

Na dva televizijska sprejemnika smo priključili posebne aparature, ki so s pritiskanjem gumbov omogočile igranje raznih iger kot, tenis, hokej, "Squash", streljajne itd. Tudi dirkalne avtomobile smo imeli. Pa brez panike!, bili so samo igrače, ob katerih so se najmlajši zabavali večji del popoldneva, starši pa so se vsaj za nekaj časa sprostiti z mislijo, da so njihovi otroci v varnih rokah. Precej priprave je bilo v vsem tem, za kar gre velika zasluga mladinskemu referentu, Karlu Bevcu, mladincem in vsem ostalim, ki so pripomogli k uspehu tega piknika.

V dvorani je vse ostale zabaval Slovenski Kvartet Drava, in to še do pozne ure, saj je bil v torek še en dan počitka, zato se nikomur ni mudilo domov.

Isti dan je bila podelitev pokalov za 1., 2., 3., in 4. mesto v medčlanskem tekmovanju S.D.M. v balinanju, ki se je vršilo zadnjih osem mesecev. Precej truda in časa je bilo vloženega, saj je 24 članov skupno odigralo 1152 — vsak posameznik po 48 iger. Da so se trudili vsi tekmovalci, ne dvomin, a kot vedno so pokali pripadli zmagovalcem, ki se vrstijo takole: 1. mesto, z 48. igranimi igrami, od tega je bilo 40 dobljenih in samo 8 izgubljenih iger, je z 591. točkami dobil Branko Žele, ni čudno, da je predsednik S.B.Z.

2. mesto, Jože Urbančič, ki je igral 48 iger od tega je dobil 38 in izgubil 10 iger, to mu je prineslo 573 točk.

3. mesto, Pepi Hervatin, ki je tudi igral 48 iger, izgubil 11 in dobil 37 iger z 569. točkami.

4. mesto, Atiljko Udovičič, ki je odigral 48 iger, izgubil 16 in dobil 32 iger z 516. točkami.

Vsem iskrene častitke!

Tradicionalni piknik "ŠTEFANO-VANJE" se je tudi tokrat vršil v Elthamu. Piknik kot tak je sam po sebi bil zelo uspešen, k še večjemu uspehu pa je pripomogla mladinska sekcija, ki je ta dan, največ v razvedrilo mladincem, priredila zanimive igre kot npr.: metanje žoge v konzerve napolnjene s peskom. Če ste podrli določeno število konzerv, je sledila nagrada, drugače pa ste v istem šotoru lahko poskusili svojo srečo pri vlečenju vrvic, na katerih so visele nagrade. Izmed desetimi ni bilo težko povleči nekaj tistih, na katerih so bili dobitki in nekateri so se vračali iz šotora polnih rok.

V drugem šotoru se je dogajala še ena zanimivost. Nekaj prostovoljnih mladincev, (Eddy Zorzut, Henry Gomizelj, Andrew in Albert Fistrič) si je upalo potisniti glavo v odprtino v katero s onasprotniki, kot jaz in ti, metali mokro spužvo in seveda merili točno v tarčo, katera je bila od zgoraj navedenih, glava. In rekli boste, kaj smo mi ali oni imeli od tega? Čudno vprašanje! Jaz, kot ena od tistih, ki so metali mokro spužvo, — veliko zadovoljstvo, kljub temu, da sem vedno pogrešila, fantje pamkro glavo, kaj ni to dovolj?

V strelski lini ste si s svojim izvežbanim streljanjem lahko pridobili šopke nagelnov. Eden fantičev nad 10. let je svoji mamici izročil kar lep šopek, kar pomeni, da se bo čez nekaj let tudi on pridružil "Lovski in Ribiški Družini".

Še več zanimivosti smo imeli. Tako zvani "BOTTLE FISHING". Jaz sem to prvič videla in je bilo zelo interesantno. Dokler misem sama poskusila, krog, ki je bil privezan na vrvici na palico, dobiti na grlo steklenice z vinom, sem mislila, da je zelo enostavno. Iz tega lahko razberete, da se mi ni posrečilo, tisti pa, ki so bili bolj spretni kot jaz so si

**IŠČETE KRAJ, KJER SE BI SPROSTITI IN RAZVEDRILI?
— VSAK VIKEND V ELTHAM!
PRIJETNA OKOLICA, PRISTNA DOMAČA POSTREŽBA.
— ODMEV AVSTRALSKE SLOVENIJE!**

Pisma

DRAGA IDA IN DRAGO

(Pismo iz Srpenice)

Oprostiti morete, če Vam v preteklem letu nismo nič pisali. Bili smo rastreseni, prezaposleni in brez moči, da bi se Vama osebno, poleg pa še slovenskim društvom zahvalili za Vašo skrb in pomoč, ki ste nam jo nudili ob priliki tragedije potresa v posočju...

...Vem, da ste Slovenci v Avstraliji podučeni o naših tegobah. Vem že zaradi tega, ker so nam vaša slovenska društva takoj pristopila z bratsko pomočjo, katero smo usmerili v komunalno dejavnost vasi Srpenice. Tako bodo Vaše pomoči deležni zares vsi vaščani Srpenice, katerim so se hiše zrušile, ali so bile samo poškodovane. Srpeničani tudi vemo, Drago, da je prav Tvoje pismo in dar v nabiralni akciji slovenskih društev v Avstraliji (Victoriji, op. pisec) navdušilo slovenska društva, da so odločila, da pomagajo prav nam, Srpeničanom. Pravzaprav bi bila Vaša pomoč prav tako potrebna tudi drugim prizadetim vsem, vendar vsemu se ne more kaj.

Ko bodo rojaki iz Avstralije potovali skozi našo vas, bodo vselej toplo sprejeti, tako bratsko, kot ste bili Vi naši bratje v nesreči.

Danes mi Gopljevi, živimo v novi montažni hiši. V stari, prerešetani hiši imamo začasno le še živino in nekaj orodja. Vse hkratu se ne more obnoviti!

V prilogi Vam pošiljam nekaj porušene in že nanovo zgrajene vasi Srpenice. Prosil bi Te pa, da, ko si slike ogledate, le-te posredujete vašim slovenskim društvom, katerim velja vsa zahvala nas Srpeničanom. Smo Slovenci v sreči in nesreči!

... Topel pozdrav!

Rot Leopold, Srpenica.

IN PISMO IZ ARGENTINE

Dragi brat,

Bližamo se praznikom, kateri bodo zelo verjetno najmizernejši v Argentini. Veš, da tukaj sedaj rabimo "caharin", namesto sladkorja, prav tako kot v Evropi med vojnim časom! Ne bi rad govoril o drugih stvareh, vendar naj povdarim, da so trgovci pri nas pričeli uvajati četrtilogramske mere, samo za to, da bi naše cene izgledale milejše. C C

Za primer naj dam, da zaradi diete moram jesti kuhane bučke. Trenutno se tukaj lahko dobe le buče, s katerimi smo v Evropi hranili svinje. Polne vozove takih buč smo pripeljali domov. Vendar tudi te so v Argentini dragocene, saj stanejo 80 tisoč za kg. Primerjalno Vaša dva dolarja.

Čeprav bi mi poslali desetkratno pomoč, bi naših težav ne mogli pokriti.

V zadnjem pismu si mi omenil, kako je z dokumenti, da bi prišel na obisk v Avstralijo. Zadeva je vedno bolj zamotana. Že pred leti sem vložil vse dokumente, da bi mi izdali "pasport", vendar zaman. Meročajne oblasti so mi sedaj zgubile osebno legitimacijo, krstni list... Sedaj se težave šele prične. Ne za potavanje, marveč za življenje tukaj. Brez legitimacije je težko, saj jo morajo imeti že otroci 10 let.

Moj komentar: Avstralija je O.K. Podal sem vam tri pisma, Slovenci, o njih si sodbe ustvarite sami.

Vaš KD Kodrič

Dragi prijatelj,

Nisem političen propagandist, vendar rad bi te na nekaj opomnil: Vipavska dolina, vključno z vso Goriško se danes kar dobro razvija, če gledamo vso stvar v vseslovenskem merilu. Nekdo smo bili, zares, nekoliko odzadaj! V Ajdovščini se ustanavlja zelo močno podjetje takozvano "Frukti". Pravzaprav gre za združenje več že močnih podjetij.

Zelo uspešno podjetje "Fructal" ima nov plan, da se bo še širilo. "Minotest" "Fructal", KVZ Vipava in KZ Šempter se združujejo v močen živilo-predelovalni kombinat v razširjeni obliki, tako da bodo naši pridelovalci prišli do polnega izraza v jugoslovenskem merilu. Pravzaprav smo imeli za to vselej pogoje! Saj govorimo o sončni Primorski.

Vinska klet v Brdih se zaenkrat še upira združitvi temu velekombinatu, ker se ji nekako dobro godi. Veš, naš direktorji so s hudirja. V novem velekombinatu ne bodo mogli vsi biti direktorji! Iz istih razlogov se je vse do pred kratkim upiralo "Pecivo" iz N. Gorice. Tvoj kolega M. Breclj se je s podjetjem "Hubelj" tudi dalj časa upiral združitvi, vendar zadnje čase je dal svoj "da" za združenje.

No, če se vrnemo h komentarju tega združitvenega posega, vidimo, da bodo imeli največ koristi od te združitve kmetovalci sončne Goriške, ne direktorji in vodstvo posameznih podjetij. Tako je prav!

Gledano bolj na severozahod, je bil gigant "SALONIT" v Anhovem (tovarna cementa in tovarna azbestost plošč) po nekaj letih rekonstrukcije in modernizacije ponovno v polni produkciji. Seveda po novem! Nad milijon ton cementa letno. V "Meblu" (tovarni pohištva N. Gorica) je bil tudi zgrajen gigant-oddelek za proizvodnjo ivernih polšč. Vendar ta gigant ima, kot zglede, za lesne odpadke nekoliko prevelika usta.

Kot vidiš, sem ti o tvoji sočni goriški nekoliko popisal. Žal mi pa je, da se od naših ljudeh nerad razpisujem. Z napredkom rase pohlep, nevoščljivost in razne druge nadloge. Saj razumeš. O tem sva govorila. Tvoj prijatelj: Stanko. C

PRIJATELJ IZ KANADE

V decemberski številki bi že morali zabeležiti, da nas je v Melbournu obiskal g. Stanko Šajnovic, ki sedaj živi v Kanadi.

Stanko je pred 18 leti, potem ko je bil med nami v Melbournu prebival preko 10 let, odšel za stalno v Kanado ter se naselil v bližini Toronta. Z njegovo soprogo Jožico, je bil med pionirji Slovenskega društva v Melbournu. Tudi po preselitvi v Kanado je še vedno ostal v stiku s S.D.M. in je tudi eden prvih darovalcev za projekt v Elthamu. V Kanadi se je pričel ukvarjati z rejo piščancev in puranov ter si zgradil odlično uspevajoče podjetje.

Seveda je med svojimi obiskom tukaj bil tudi mnogokrat na Slovenskem centru v Elthamu. Udeležil se je tudi seje upravnega odbora S.D.M. ter izročil društvu v darilo film o kulturnem udeleženstvu Slovencev v Kanadi.

Kaj hitro so minuli tedni njegovega obiska in poslovl se je z obljubo, da nas zopet obišče v treh letih skupaj z ženo Jožico ter hčerko in sinkom. Kajti rad bi slavil svojo srebrno poroko skupaj s svojimi dolgoletnimi prijateljem Jožetom Golenkom.

Torej Stanko, upajmo nasvidenje v treh letih.

Srpenica — maja 1976 po potresu.

Srpenica — januar 1977. Obnova je v teku.

Zajčki, medvedki in sova — vse to se najde v gozdu. Takšnega, kot vidite na sliki so vprizorili naši najmlajši z igrico "Zralce".

Nasmejani obrazi deklic, ko jim dedek Mraz deli dobrote, ki so si jih pošteno zaslužile ob tako lepo predstavljenim kulturnim programom.

Znani obrazi novega ansambla "Planinka", ki je sodeloval pri kulturnem programu. Od leve proti desni: Frank Prosenik, Helena Čampelj, Ciril Čameplj.

V ansamblu sodelujejo tudi Drago Prosenik, Johnny Hartman, katerih na sliki ne vidimo.

Ga. Kati Hartner, kot mati in ga. Viktorija Gajšek, kot hčerka, sta tako ganljivo prikazali "Sarafan".

NAŠ PESNIK, KAKRŠNEGA SO NASLIKALI NEKATERI SLIKARJI

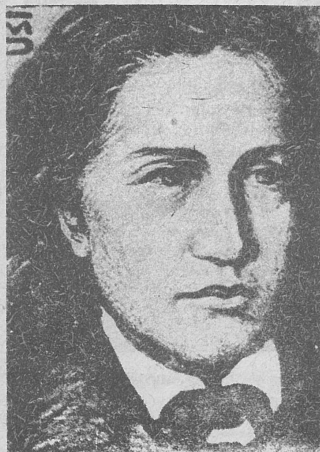

MAGISTRALE.

*Peo'z nove ti zvetlize v ven'z poivje,
 Ran mojih bo spominj in tvoje hvale,
 Imele vse fo v serzi svoje kale
 Mokro - zvetezhe rosh'ze poesije.
 Is krajov niso, ki v njih sonze sije,
 Zefirov sape niso jih pihljale,
 Obdajale so oterjene jih skale,
 Viharjov jesnih mersle domazhije.
 Isdihleji, folsé fo jih redile,
 Jim mozh fo dale rasti nevesélo,
 Ur jih meglénih fo morile sile.
 Lej! torej je bledó njih zvejtje vélo,
 Jim is ozbi ti posulji sharke mile,
 In gnale bodo nov zvet bôlj vesélo. —*

Dr. Prešern.

POISKALI SMO NEKAJ PODOB NAŠEGA
 PESNIKA DR. FRANCETA PREŠERNA, DA
 BODO BRALCI LAHKO PRIMERJALI POSA-
 MEZNE STVARITVE NEKATERIH SLIKAR-
 JEV. NAVAJAMO AVTORJE, OD LEVE PRO-
 TI DESNI: BOŽIDAR JAKAC, ELKO JUSTIN,
 HRIBAR, IVAN ČERNIGOJ (LESOREZ), MA-
 KSIM GASPARI, FRANZ GOLDENSTEIN,
 MAKS KOŽELJ.

VABILO!

Mladinska sekcija S.D.M. prireja ples in vabi vse ljubitelje "ROCK 'N ROLL" — v Eltham v nedeljo 5. februarja '78. S pričetkom ob 4h popoldan bodo v dvorani Vsi mladinci širom Melbourn, vabljeni!

Sedaj, ko je počitnik konec, se bo v društvenih prostorih v Elthamu zopet pričelo poučevanje fiskulturnih vaj, za otroke. Pod vodstvom Ge. Kordež, s pomočjo Ge. Anice Markič se bodo malčki v raznih vajah spretno izkazali. Dajte jim, starši, to veselje in jih ob nedeljskih popoldnevih pripeljite v Eltham. Učiteljci bosta vedno tam, upam, da bodo tudi otroci.

Ob zaključku lista nas je Predsednik S.D.S. g. V. Ovijač telefonično obvestil, da je na Izredni skupščini društva dne 29. januarja, od 214 članov glasovalo za sedanjí odbor 144, proti 67, vzdržali so se 3.

V pesniškem svetu Slovenije nihče ne more odvzeti prvenstvenega mesta Dr. Francetu Prešernu. Za vedno si ga je pridobil, ne samo s tem, da je bil prvi, ki je pokazal, da se slovenski jezik lahko izoblikuje prav na tako visoki umetniški ravni kot ostali kulturni jeziki, temveč tudi s svojo čustvenostjo, svojim humanitarnim gledanjem na človeštvo ter predvsem z obudivtjivo slovenske narodne zavesti in ponosa. Toda Oton Župančič mu stoji ob strani, ne kot tekmeč nego kot

dopolnjevalec. Prešeren je skromno stavbo slovenske lirike spremenil v palačo. Župančič jo je adaptiral za nove čase. Če je Prešeren s pesmijo zbudil narodni ponos, ga je Župančič utrdil.

Sto let proslavljamo letos v februarju odkar se je rodil ta kmečki sin na Vinici v Beli Krajini. Leta 1878 je zagledal luč sveta na skrajni meji Slovenije, med veselimi Belokranjci, v pokrajini, ki je še najdalje obdržala večino ljudske folklorne mož, od katerega se je slovenski narod poslovil leta 1949, kot mojstra slovenske besede. Eden vodnikov slovenskega naroda, ki je skupaj s Cankarjem bil "srce v sredini" slovenske narodne usode.

Ne samo po mojstrskem udejstvovanju, tudi po številu pesmi stoji Župančič v prvi vrsti. Začel je s pesnikovanjem resno že v času svojega študiranja na Dunaju. Prav tukaj, ko je skupaj s Cankarjem prebiral tedanje mojstre svetovne literature, se mu je pričela oblikovati miselnost, katera je potem v tolikih verzih podajal skozi celo svoje življenje.

Že prva zbirka njegovih pesmi "Časa opinjosti" (1899) je pokazala, da bo Župančičeva pesem vsebinsko aktualno objektivna, časovno realna, da bo svetovnjaškega obzorja, vendar vedno pripeta na domača tla.

Druga zbirka "Čez plan", je sledila leta 1904. Je vrhunec njegove ljubezenske lirike. Zaževa pa tudi poslanstvo pesnika v družbi in kaže že dozorevanje v pravo domovinsko liriko, pomešano z veselim osebnim karakterjem.

V letih 1905—1906 je živel in študiral v Parizu. V teh obzorjih je zrasla zbirka "Samogovori" (1908). V tej

zbirki je izšla njegova pesnitev "Duma". Ta pesnitev je njegova največja umetnina domovinske lirike. Ima dva dela. V prvem izpoveduje čustvo do lepote domače zemlje ter priznava varnost očetove hiše v primeri z naglim kulturnim, znanstvenim in socialnim razvojem tedanje Evrope. V drugem delu pa ocenjuje tragični vidik slovenskega ekonomskega izseljevanja. Pesnik v tej veliki pesnitvi čustveno veže Slovence na domačijo in ohranja pomen tradicije a istočasno odločno pove, da mora Slovenec gledati tudi navzven, da mora iskati stike v kozmopolitizmu ako hoče, da se bo obdržal.

Leta 1920 je izdal zbirko "Zarje Vidove". Že z naslovom zbirke je poudaril optimizem in patriotizem, ki ga je preveval v času ustanovitve prve Jugoslavije. Ta patriotizem je potem dosegel kulminacijo v verzih, katere je napisal za spominsko žaro na grob umorjenega kralja Aleksandra in dobil novi prizvok s stališčem, katerega je zavzel med drugo svetovno vojno in s simpatijo, katero je pokazal do tvorcev druge Jugoslavije. V zbirki "Zarje Vidove" so zbrane pesmi, ki jih je ustvarjal v času prve svetovne vojne, ki pa so bolj sočutne kot bojevite. Ob narodnih težkočah in iskanju prave

poti v letih po prvi svetovni vojni njegove pesmi zvane kot poslanice ljudstvu in njegovim voditeljem. Stoje v sredini narodnoobrambenega slovtva in skušajo narod zediniti s sugestivnimi pesniške besede.

Župančič je bil tudi mojster pesništva za otroke. Z deli "Pisanice", "Sto uganek" in "Ciciban" stoji na vrhu slovenske otroške poezije.

Uveljavil se je tudi kot prevajalec. Njegova dela na tem polju zajemajo Shakespeareja, Dickensa, Bezruča in druge.

Bil je mojster opisa vtisov, skoraj pesnik — kipar, ki je svoje oblike konceptualno obogatil z muzikalnostjo glasov. S svojimi barvnimi in reliefnimi slikami iz slovenske pokrajine ("nagelj iz oke, lije zelen se po steni, rdeče se peni soncu srebrni slap" — "tam zemlja naša je zakipela, v nebo je hotela") je okrepil moč domovinske ideje.

Župančič je izredno obvladal našo besedo, njeno muzikalnost je zagrabil, jo pretopil in uporabil s izlivom svojih čustev v veliko napotilo in dar svojemu narodu.

Predstavljamo slovensko slikarsko in plesarsko podjetje

SUNSHINE PAINTING SERVICE PTY. LTD.

62-64 MONASH STREET, SUNSHINE, 3020

Tel. 311 1040, 311 8343

Lastnika: Jaka in Jim Korošec

Svoji k svojim!

ZANIMIVOSTI IZ SLOVENIJE

TRIMVIT

V Rogaški Slatini so izdelali recept za novo brezalkoholno pijačo, ki so jo postavili sedaj na trg. Dali so ji ime TRIMVIT in je v bistvu mešanica oranžade, limonade in rogaške mineralne vode "Tempel".

NI DENARJA.

V Šmarju pri Jelšah so novinarji v oktobru organizirali letече uredništvo, kar pomeni, da so čim bolj raziskali prilike v mestu in dali čim večjemu številu prebivalcev možnost direktanega pristopa do časopisov. Med drugim je bilo ob tej priliki ugotovljeno, da kapelice, ki vodijo k cerkvi v S. Roka na gričku sredi mesta, počasi, a gotovo razpadajo. Osem velikih in šest majhnih kapelic je za slovensko kulturo in zgodovino velike vrednosti. Kapelice so postavili med leti 1743 in 1753, opremili pa so jih isti slikarji in kiparji, med katerimi je bil menda tudi Anton Lerchinger. V letih 1910-1911 pa je slike restauriral znani slovenski slikar Matej Sternen. Sedaj pa od nikoder ni moči dobiti potrebnih sredstev za popravilo.

ŽE 63 LET ŠOFER

Menda najstarejši šofer, ki še vedno vozi na Slovenskem je g. Anton Bremeč iz Celja. Star je 83 let, a šoferski izpit je napravil leta 1914 v Gradcu in svojo prvo šofersko izkaznico še vedno hrani.

Izpit je delal na avtomobilu znamke "Puch". Seveda pravi g. Bremeč, da je razlika v vožnji od takrat do danes kot noč in dan. Ceste so bile slabe, prometnih znakov skoro nič. Spominja se, da je v prvem letu po izpitu peljal iz Gradca v Slovenske Konjice in vsega skupaj srečal kaka dva avtomobila. Avtomobilske gume so trajale od 4-5.000 kilometrov. V 63 letih je prevozil preko milijon kilometrov in je vozil avtomobile z motorji od enega do 16 cilindrov. (Cadillac, katerega so mu potem Nemci zaplenili).

Še lani je peljal iz Beograda v Celje s samo enim počitkom med vožnjo. V vsej svoji šoferski karieri je bil radi prometnih prekrškov samo trikrat kaznovan. Sedanje dovoljenje za vožnjo avtomobila mu velja še do leta 1979, pa upa, da mu ga bodo potem spet podaljšali.

ŠE NE NAVČEK — AMPAK VEST

(Nadaljevanje iz 1. strani)

za izdelke, s katerimi je potrebno pravilno ravnati in pri katerih je nepoznavanje uporabe lahko življenjsko nevarno (zdravila, škropiva).

"Na Dolenjskem opažamo močan jezikovni vpliv srbohrvaščine," je ugotovil Niko Rihar. "Gre za srbohrvaška javna obvestila, za podnaslavljanje filmov, gre tudi za sporazumevanje v javnih službah. Še posebno kritično je v zdravstvu, kjer imamo zaposlenih veliko kadrov iz sosednjih republik. Dogaja se, da bolnik ne more povedati zdravniku, kaj mu je, če ne zna srbohrvaško, saj zdravnik slovenščine tudi pasivno ne obvlada. Naj takoj poudarim, da nikakor ne gre za šovinizem, pač pa za ustavno pravico našega človeka."

Jože Sever je pristavil, da je Slavistično društvo Slovenije med drugim poslalo v bolnišnice okrožnico, naj organizirajo tečaje za tujejezično zdravstveno osebe, da se le-to v najkrajše mčasu nauči slovenščine. Ta poskus pa se, žal, ni obnesel.

Nobenelega dvoma ni, da delo v taki ustanovi, kjer je sporazumevanje poglavitnega pomena, ne more potekati, če nastajajo kratki stiki. Najbolj razumljivo in naravno je, da se med pogoji za sprejem na tako delovno mesto navede znanje slovenščine, ozirom postavi pogoj priučitve jeziku, ter potem ugotavlja, ali je pogoj izpolnjen. Ko bi tako ravnali povsod tam, kjer zaposlujejo kadre iz drugih jezikovnih območij, bi odpravili enega od velikih kamnov spotike. Slovenec ne bi niti podzavestno več občutil, da je njegova materinščina na njegovih tleh zastopljena.

Novinar Jože Simič je opozoril na šeno dejstvo, ki se pojavlja in potrjuje v sredinah, kjer so zaposleni ljudje iz drugih jezikovnih območij: "Tako je, da bo naš človek takoj pokazal pripravljenost govoriti v tujem jeziku. Vemo, da v slovenskih družinah v Nemčiji govorijo tu izključno nemško, kar jasno kaže, da Slovenec nima več tistega pristnega, čustvenega odnosa do materinščine, kakršnega je imel prej, ko je bil slovenski jezik še ogrožen. Tega odnosa nima več, hitro pozabi, da je Slovenec."

Gornje dovolj jasno priča, da se je v domovini pričela kazati zaskrbljenost radi pritiska, pod katerim je danes naša materinščina. Ta pritisk na glavnem ni odkrit, z namerno zaklonodajo, ampak izhaja iz podanih govorodarskih in političnih prilik. Je po časov, nezaznaven pritisk, a zato toliko bolj nevaren. Zaviti je plašč bratstvo jugoslovanskih narodov, morda je celo dobronameren, toda za to nič manj škodljiv obstoju, rabi in ugledu slovenske bitnosti.

Tudi mi v Avtraciji smo podvrženi sličnemu pritisku in kakor do sedaj bomo tudi v bodoče morali paziti na pravice ki nam kot etnični skupini tukaj pripadajo. Dokler bomo cenili svoj jezik in ne bomo odstopali njegovega mesta drugim, pa naj bodo štet tako bratski, bomo obstajali. Kot je napisal Josip Vidmar nekoč v "Sodobnosti": "Narod, ki ne spoštuje svojega jezika, ne spoustuje sam sebe in splošni narod v pravem pomenu besede."

Vse člane, rojake, društvene in druge organizacije obveščamo, da bo v prostorih Slovenskega društva Sydney v Horsley Parku, v nedeljo, 12. februarja, odkritje spomenika našega največjega pesnika, Dr. Franceta Prešerna. To bo velika kulturna manifestacija, največja v zgodovini obstoja našega društva. Spomenik je delo akademskega kiparja Zdenka Kalina in nam ga preko Slovenske Izseljenke Matice podarja Slovenska kulturna skupnost iz Slovenije.

Pri odkritju bodo prisotni predstavniki številnih slovenskih organizacij širom Avstralije. Povabili smo tudi številne predstavnike avstralskega javnega življenja, med drugimi tudi premiera N.S.W. Mr. N. Wrana. Prav tako bodo ob tej slovesnosti prisotni predstavniki iz domovine.

KULTURNI SPORED ob tej priliki bo trajal 4 dni:

- V sredo, 8. 2. 1978, ob obletnici Prešernove smrti, bo v prostorih društva otvoritev etnografske razstave, povezane s ponazoritvami o pesnikovem življenju in delu.
- V četrtek, 9. 2. 1978, bomo v naših prostorih odkrili društveno knjižnico. Ob tej priliki bodo književniki iz domovine priredili predavanje, obogateno s poučnimi filmi, o delu in življenju slovenskega pesnika Otona Župančiča, ki letos slavi stoletnico svojega rojstva.
- V soboto, 11. 2. 1978, bo na društvenih baliniščih veliko balinarsko tekmovanje za Prešernov pokal. Po končanem tekmovanju bo svečana podelitev pokala zmagovalcem ter skupna večerja.
- V nedeljo, 12. 2. 1978 pa bo glavna in zadnja prireditve, svečano odkritje spomenika. Začetek kulturnega programa in pozdrav gostov bo ob 4 h. popoldne. Po programu je prosta zabava s plesom. Igra ansambel Mavrica.

Za vse člane in rojake, ki se bodo teh slovesnosti udeležili, bo za vse prireditve vstop **PROST**.

Še enkrat, ne pozabite pomembnih datumov: 8., 9., 11. in 12. februar 1978. Naj ne bo med nami rojak, ki ne bi s svojo prisotnostjo počastil to zgodovinsko pomembnost ter izrekel svojo kulturno slovensko pripadnost.

VSI PRISRČNO VABLJENI!
ODBOR SLOVENSKEGA DRUŠTVA SYDNEY

POT V BODOČNOST

Vsakokrat, kadar se zglasite v društvenih prostorih, opazite nekaj novega. Se spominjate par let nazaj, ko so začeli rasti prvi zidovi našega doma in pogledajte razliko, ki jo vidite danes. Spodnji prostori bodo v kratkem **GOTOVI**. Si lahko zamislite, koliko denarja in truda je bilo vloženega do danes, da smo lahko to vse zgradili. Si predstavljate, kako ogromni stroški so bili za opeko, betonsko ploščo, elektriko, vodovodno napeljavno, okna, vrata, stranišča, kuhinjske in hladilne naprave. V nekaj mesecih, ko bo spodaj res vse gotovo, bo približna vrednost našega doma za zemljiščem, pol milijona dolarjev. Od te vsote je Društvo zadolženo pri banki za približno eno petino vrednosti. Vse to se le približni podatki, ki pa niso daleč od resnice, če pogledamo v poslovne knjige

Društva. Najeto posojilo pa nam zagotavlja precej sigurno investicijo, da se bomo z obstoječimi vložnimi sredstvi lahko le še bolj ekonomsko učvrstili ter se v čim prejšnjem možnem kratkem času rešili finančnih problemov.

Toda, nikakor se ne smemo uspati pred odličnimi rezultati našega dela, ki so se pokazali zadnjih nekaj let. Društveni odbori so bili in so do vrata obremenjeni z veliko odgovornostjo ter še več dela, da so dosegli to, s čimer se lahko danes pohvalimo. Zato jim moramo dati vse priznanje in pohvalo, kot jo zaslužijo pri svojem težkem in nesebičnem delu, ter zaupati njihovem sestavu ter smotni izbiri članstva na volitvah. Kot vsi vemo, je Društvo last **VSEH ČLANOV** in le od njegovih članov samih, njihove volje in želja, je odvisna bodočnost Društva. Tudi odborniki so le člani, ki v imenu članske skupnosti upravljajo in vodijo društvo in kot take jih čaka še veliko dela in odgovornosti.

Naš dom je zgrajen le na pol. Toda, ta polovična podlaga je solidna za drugo polovico, ki še pride. Ne samo solidno grajena, ampak tudi simbolično pomembna.

O pomenu našega Društva za našo skupnost smo že dostikrat pisali. Pomen je brez dvoma ogromen in društveno življenje je del življenja nas članov samih. Posebno to velja za tiste člane, ki redno zahajajo pod okrilje doma s svojimi družinami. Ti bi nam o tem lahko največ sami povedali. In zanimivo pri tem je to, da ravno ti člani največ prispevajo, bodisi denarno, ali s prostovoljnimi delom k izgradnji Društva in ravno ti člani dajejo največjo moralno podporo in navdih odboru pri njegovem

delu. Vsekakor ni dovolj biti član le na papiru ter poravnati vedno zaostalo članarino, ter si tako kupovati volilno pravico, da ob določenih trenutkih (občnih zborih, volitvah) zagovarjamo svoje, ne pa društvene interese. Žal je takih članov še vedno preveč. Tako ravnanje Društvu bolj škoduje pri njegovi enotnosti, kot pa koristi. Tako ravnanje izpodbija temeljno skupnost našega Društva, kviri njegov ugled med člani samimi, ter postavlja celotno delovanje Društva na lažne predstave.

Vsaka organizacija se bori, da poveča število svojih članov, ter s tem poveča svojo moč in svoj ugled. Ravno tako naše Društvo. Z zadovoljstvom ugotavljamo, da naše članstvo počasi, a vstrajno narašča. Sedaj nas je že 250. Če računamo po verjetnostnem računu, da ima vsak član svojo družino z recimo štirimi osebami (n.pr. žena, otroci, starši), to pomeni, da je okroglo en tisoč slovenskih rojakov vključeno v društveno življenje, kar je pod danimi tega pa tudi nečlani zahajajo pod našo streho.

Star slovenski pregovor pravi, tam kjer sta dva Slovenca, tam je prepir. Vsi vemo, da je dosti resnice v tem. Odbor, oz. Društvo pa mora vsak dan sproti ustreči s svojim delom vsem tem tisočim Slovincem, kar je včasih zelo težko. Kljub temu, mu še vedno nekako uspeva in upajmo, da mu bo tudi v bodoče. Zato v svojem imenu ter v imenu sedanjih in bodočih članov naše organizacije, polagam na srce, da se izogibajo osebnim interesom in predsodkom, ter, da živimo za eno samo besedo — slovenska skupnost. Nikar ne poslušajmo ljudi, ki jim je Društvo in slovenstvo trn v peti ter iščejo v njem svojo krivoverno zaslombo in materialno korist. Vsi vemo, čeprav

neradi priznamo, da če bi bili sydneyski Slovenci vedno složni, kakor danes, bi bil naš dom že zdavnaj pod streho in mi in naši otroci bi se lahko s ponosom ozirali nanj. Prav je, da nas zgodovina kaj nauči, ni pa prav, da dopuščamo, da se ponavlja. Že dvajset in več let se omenjajo prvi poizkusi združevanja naših rojakov, toda smelo lahko rečemo, da so današnji, rezultati, rezultati zadnjih nekaj let trdega dela in poštenosti ter velike želje po lastni strehi ter kulturni angažiranosti našega naroda v Sydneyu. Vem, da bo marsikdo dajal neumestne pripombe ob branju tega članka, toda zagotavljam vam, dragi člani in rojaki, da je napisan zgolj dobronamerno ter vsebina sama je iz dolgoletnega opazovanja in presojanja dogodkov. Napisan je iz srca in v upanju, da bo komu v premislek ter splošno korist nam vsem.

za odbor SDS,
Marjan Tomažin.

TISKARNA

POLYPRINT

PTY. LTD.

7a RAILWAY PLACE,
RICHMOND, VIC. 3121

TEL. 429-3188

se priporoča Slovincem in slovenskim podjetjem za razna večja ali manjša tiskarska dela.

PRAKTIČNA POMOČ MLADINI

pri učenju
vse od vrta pa do vseučilišta
je

THE WORLD BOOK
and
CHILDCRAFT
ENCYCLOPEDIA

Več podatkov dobite brezplačno pri:

MAGDALENI TOMŠIČ

12 Ida Court

Reservoir, Vic., 3073

Tel. 460-5014

LOVCI, KJE STE?

Pred približno enim letom je bilo v Sydneyu dosti govora o novo ustanovljeni Slovenski lovski družini. Precej navdušenih lovcév-Slovencev se je zbralo pod njenim okriljem. Kakor vemo, je bila do nedavnega Lovska družina tudi precej aktivna. Zelo uspešno je organizirala lovske pohode na divje prašiče, ter priredila nekaj zabav s plesi in nepozabnih piknikov v naravi za svoje člane in njihove svojce. Na Kmečki ohceti v Wollongongu so se njihove nove uniforme lepo bleščale v pisani povorki. Skratka, lovska družina in pol, smo dejali. Tudi denarnega kapitala si je nekaj nabrala s svojo aktivnostjo.

Vsi vemo, da je med našimi rojaki veliko navdušenih lovcév in ribičev. Dela na tem področju je torej več kot dovolj. Slovensko društvo Sydney je že večkrat namignilo, da bi bilo podobnih aktivnosti pod svojo streho več kot veselo, saj so taki in podobni nameni glavni namen društva samega.

Lovci, kje pa ste danes? Kar ne morem verjeti, da ste svoje puške tako hitro

vrgli v koruzo. Vedno manj, ali skoraj nič ni več slišati o vas. Zelo radi bi slišali kaj več pojasnil v zvezi s tem od vas samih. Kaj ne bi bilo dosti lepše, če bi svojo aktivnost razširili, na primer na ribiška, strelska tekmovanja in podobno, kot pa jo čisto opustili. To bi bil najboljši način, da bi uskladili medsebojno sodelovanje ter utrdili svoje prijateljstvo. S tem bi največ koristili samim sebi, obenem pa pomagali graditi solidarnost med ostalimi sydneyjskimi rojaki. Se vam zdi, da je to preveč težko, oziroma nemogoče? Sam pričetek vaše organizacije mi da misliti, da je potrebno le malo dobre volje, kajti že na samem začetku ste dosegli zavirljive rezultate. Moja želja je, da bi še enkrat zbrali "korajžo" ter ji dodali malo volje in odločnosti.

To pišem zgolj dobronamerno, da dvignem vašo lovsko moralo. Mogoče pa še vedno obstajate in delujete kot lovska družina, samo da o tem širša slovenska javnost bolj malo ve. Verjamem, da je med nami še marsikdo, ki bi se vam rad priključil.

Lovski Pozdrav,
M. Tomažin

V slučaju prometne nesreče:

se posvetujte z

LAWSON MOTOR BODY REPAIRS

za kvalitetno popravilo Vašega avtomobila

DELAMO ZA RAZNE ZAVAROVALNICE

Vprašajte za: DARKO BUTINAR
ali: MARIO DELTOSO

Popravljamo in barvamo vsa osebna vozila,
tovornjake in avtobuse

15 LAWSON CRESCENT, THOMASTOWN, VIC. 3074

TEL. 460 4102

Ure: 8.30 — 6.00

Slovensko D. PLANICA se oglašča

Ker smo ravno v času holiday-a, nebi pričakovali preveč novic, ampak na S. D. Planica se vedno kaj najde, da moraš vzeti svitnik v roke, ker je pač vredno omeniti. Torej na zemljišču Planice se ne pozna, da so počitnice.

Na Štefanovanje smo se veselili prav do pozne ure zvečer, kjer so nas zabavali mladi muzikanti "ODMEVI" in to zastoj. Odbor Planice se vam lepo zahvaljuje in vam želi obilo uspeha v bodočnosti.

Ni pa samo odmevalo" po Planici; naš znani Slavko a svojo harmoniko in okusno štajersko uniformo je tako ozvočil in razpeljal glasove, da smo gledali, odkod taka moč ene harmonike. Naše čestitke! Upamo, da tudi ni bilo zadnjič. Skoraj ne bi bilo treba omeniti, da nas je naš Slavko že večkrat zastoj zabaval, toda tokrat se je postavil resnično, kot "ONE MAN BAND".

Veliko priprav in skrbi so pa imele naše mamice za Slivestovanje. Okusna večerja z raznimi dobrotami po vrhu je obiskovalce resnično zadovoljila, saj so nekateri izpraševali, če so za danes najete "special" kuharice. Kako nam je že znano, kuharice na Planici so vsako nedeljo "special".

Tudi ostali dežurni so ta dan imeli skrbi. Prav lepo in po vrsti so reditelji s svojimi prometnimi zastavicami upeljevali avtomobile, da je parkirišče izgledalo lepo pisano.

Bila je krasna noč in, ko se tako malo ogleduješ naokoli, se ti vedno ustavi oko na zanimivih točkah. Vredno je omeniti naše najmlajše, saj to je naša bodočnost. Poseben prostor s televizijskim aparatom in s svojo trgovino dobrot so imeli v najlepšem redu. Priznati je treba, da so bile trgovke sladoleda najbolj zaposleme. Vreme je bilo naklonjeno, da je tudi otroško igrališče bilo da zadnje ure polno.

Muzika, kvintet Bled in Veseli Planinci so nas zabavali do ure, ko so zvezde na nebu začele pojemati. Muzikanti so se vrstili s svojo melodijo, da so se plesalci morali menjavati, kajti cementna plošča je bila tokrat premajhna, čeravno nam je že tolikokrat služila za Slivestovanje.

Vse te velike skrbi in delo je za nami. Odbor S. D. Planica je vesel, da je vse potekalo v najlepšem redu in se vsem, kdo je bil na Planici, prisrčno zahvaljuje, naj je to delavec ali obiskovalec in upa, da se še v bodoče oglasi na zemljišču, saj je Planica na glavni cesti, ki pelje do morja, — vsak je in bo dobrodošel in lepo postrežen.

Večkrat smo že slišali, da Planica nikoli ne miruje. — Res je! Balinarji, ne samo po nedeljah, tudi čez teden pridno vadijo in trenirajo.

Na balinišču najdeš vse vrste članov: — moške, ženske in celo otroke. — Namreč tudi najmlajši so se poskusili, kateri je spretnjši. Tako je prav! Saj to je najpriljubnejša športna panoga in pa tudi — tekme se bližajo. Balinarji Planice si pa radi osvajajo pokale, saj to očitno dokazuje, ker je omarica nabitopolna nagradnih dobrotov. Športni referent Pavel Sedmak ima že glavobol, kam bo v bodoče zlagal priborjene pokale? — Treba bo večjo omaro! — Ali, kam s tisto? Ker so klubski prostori tudi majhni. — ... Zgleda, da bo v kratkem treba "pljuniti" v roke in začeti oblikovati za dvorano; mačrti so v teku, prostora dovolj, — člani pa vedno izprašujejo, kdaj so bo začelo?...

Torej, vse je na razpolago! — Vso srečo, PLANIČARJI!!!

KOLO ŽIVLJENJA

Hitro se je dovrstilo kolo enega leta in že smo v začetku novega dela, načrtov in skrbi. Ne samo odrasli, tudi naš naraščaj ima svoje skrbi in probleme. Mnogim je bilo težko in hudo, ko so slišali svoje rezultate. Nekateri z veseljem čakajo novih nalog, nekateri mislijo in preudarjajo: "kako in kaj in kam —?" **MLADINA:** vsakemu na svoji poti: "Vso srečo in uspeh!" Življenska ura tiktaka, nič ne čaka. Torej z veseljem in z upanjem glejte v bodočnost, starejši vam bomo pa stali ob strani.

MLADINA PLANICE POROČA

Čeprav so se že začele počitnice po dolgem letu trdega dela, mladinci S.D. PLANICE nimajo počitka. Na Štefanovanje, 26. dec. smo imeli namizni tenis marathon. Dekleta so zdržale 12 ur igranja fantje pa so potegnili na 24 ur. Vsi smo se skupno veselili. Z nabranim denarjem bomo kupili športne potrebščine. Vsem sponzorjem se mladinski odbor najlepše zahvaljuje, kakor seveda gre prisrčna zahvala igralcem.

Na Slivestovanje nas je obiskalo veliko število ljudi. Krasna je bila noč. Dolga miza mladincev se nas je zbralo. Vsi smo se veselili in zabavali do 4. ure zjutraj ob zvokih kvinteta BLED in Veselih Planincev.

Tudi naš "Tenis-court" bo kmalu dovršen, saj vsi mladinci pomagamo pri gradnji. Vadimo se tudi v igranju odbojke, ker bomo tekmovali na Australia-Day Festival Dandenong. Tudi folklorna skupina mladincev je vedno zaposlena pri vajah, katera bo tudi nastopala in se borila za "POKAL".

Slovenske pozdrave vsem — Tatjana, tajnica ml. odseka.

NAŠA MLADINA

Niti ostale panoge na Planici ne zaostajajo. V šoli je po trikrat na teden živžav, kjer mladinci pridno vadijo narodne ples, kajti tudi to smo že slišali, da bomo tudi letos sodelovali na Australia International Day Festival v Dandenong-u in zastopali Slovence. To leto bomo prisotvovali samo na kulturnem polju v ponedeljek. Pomerile se bodo folklorne skupine in muzike mladine vseh zastopanih narodov. Vso srečo SLOVENC!

Naj tukaj bolj na tiho povem, da je slov. Sola Planica dobila od Ministry of Immigration and Ethnic Affairs \$1,000-00 v pomoč za nabavo šol. potrebščin. A ni to lepo! Kako se naša nova mati Avstralia bori in nam pomaga. Z večjim obiskom šole si v bodoče lahko zaslužimo višje pomoč.

Bodimo jim hvaležni in bodimo ponosni, da lahko nadaljujemo svojo materino besedo!

RESEN POGOVOR

Ubogimi mali Klančičevi Marini je celo uro predno je prišla iz šole slaba godla, kadar je prebrala svoj "report book".

Bilo je zadnji dan šolskega leta. Mamica je, kakor mnogokrat že čakala na svojo najmlajšo hčerko, da se vrne iz šole. Stala je na pragu svoje hiše, ko zagledala Marino s svojo prijateljico, kako potro hodita proti domu. Bil je to dan, ko je Marina, vso leto najboljša učenka prvega razreda osnovne šole prinesla kočno spričevalo.

MAMA: "Kaj pa je, Marina?"

MARINA: "Haj, ma-ma!"

MAMA: "Kaj se je pa zgodilo, da imaš tako dolgi nos? Kako si izdelala razred?"

MARINA: "Ma-ma, nisem "pasala", nihče mi "pasal" prvega razreda. Vsem sem pogledala report book in vsem piše ime in gr. I. Vsi bomo še enkrat šli nazaj v prvi razred. Vprašaj mojo prijateljico. (Tudi od prijateljice je bil odgovor: "yes, we did not pass"). — Ta teacher ni fair. Ona ni good teacher. Vsi zaostali!"

MAMA: "Daj, da vidim!" Mama je pogledala ovitek, kjer je res pisalo: Marina Klančič. GR. I. — Ko je pa mama report book odprla, so se pokazale same "A" in je pisalo: "The best Student Marina, promoted in gr. II".

Od veselja sta se objeli, toda Marina je bila še vedno jezna, da je tako narobe brala. — Nič zato! Samo, da je konec vesel. Marina pridna punčka!

Prejšnji teden, ko je mladina vadila narodne ples, — seveda sta obe Marinini večji sestri v folklorni grupi, — je Marina ustavila učiteljico in ji rekla: "Teta, jaz imam štiri prijateljice, pa hočemo tudi mi plesati, kakor oni večji!" — Torej, ga Lucija, delo vas še čaka. Ona je pa rekla, da je mislila, da bo stopila v pokoj, ker ji je na dan Božiča laški petelin skoraj nogo pojedel, tako, da še za Novo leto niti plesati ni mogla.

Marina, učiteljica, oziroma teta pravi: "Še štiri dečke, pa bo najlepša, najmlajša in največja folklorna skupina.

Nasvidenje!

Poročevalce.

(Nadaljevanje iz 1. strani)

modated (with afternoon classes) in the building of a German school, moving into its own building only two years ago, despite Austrian promises made over ten years before.

The number of pupils in the Slovene high school is around 450; three classes in each of the junior grades and two in the eighth grade. These data indicate that the young generations of Carinthian Slovene are resolutely opposed to assimilation, a favourite means of the German nationalists aimed at the gradual eradication of the Slovene national group in Carinthia.

Workers, smallholders and skilled craftsmen account for the vast majority of members of the Slovene national community in Carinthia. Their economic dependence renders them particularly vulnerable to pressure by German nationalists. As the Slovenes usually found it very hard to obtain credit loan from banks and rarely succeeded in doing so — the granting of such loans usually being conditioned by renunciation of Slovene national identity — they established the Union of Slovene Saving Banks, which gradually developed into a genuine Slovene banking organisation, whose new head office building is located in Celovec.

The demands put forward by the Slovene national community became particularly resolute after October 10, 1970, when, on the occasion of the celebrations of the fiftieth anniversary of the plebiscite, some German nationalist circles endeavoured to assert that the problem of the Slovenes in

Carinthia has been settled once for all. The actual meaning of this claim was that there are no more Slovenes in Carinthia, or they were totally insignificant.

Such a "solution" of the Slovene problem in Carinthia produced exactly the opposite results, for the activities of the Slovenes in the political, cultural and economic sphere gained steadily in scope and intensity. The demand of the Slovene national group — especially the representatives of its young generation — became more and more insistent. Meanwhile, the Austrian government persistently refused to fulfil the provisions of Art. 7 of the State Treaty, particularly those pertaining to the right to primary education in the Slovene language, the right to Slovene as the second official language, and the right to bilingual place names. Signposts with the names of the respective localities inscribed in both languages were put up in only 204 villages and towns, which is far from the actual number inhabited by members of the Slovene national community. These signposts were removed and destroyed in the most brutal fashion by the German nationalists in 1972.

The Carinthian Slovenes, especially the younger generations, have demonstrated their firm resolve to continue fighting for their legitimate rights by two protest marches along the streets of Celovec and the final protest march in Vienna in April, 1977.

Although the number of Slovenes

in Carinthia has declined slightly over the past sixty years owing to the tremendous pressure brought to bear on them by German nationalist circles in recent years, the younger gene-

ration of Carinthian Slovenes has been leading a fuller and more active life than ever before in terms of political, cultural and economic engagement.

ROJAKI ŽELITE PRISTNIH KRANJSKIH,
ALI SLOVENSKIH PLANINSKIH KLOBAS
IN DOMAČEGA PREKAJENEGA MESA . . .

OBRNITE SE NA SLOVENSKO PODJETJE

JOHN HOJNIK SMALLGOODS
PTY. LTD.

209-215 St. George's Road, North Fitzroy, 3068

Tel. 48 6656 — 48 8757

Postreženi boste v domačem jeziku

MALO ZA ŠALO

Mož jebil strasten lovec, a na lovu nikoli ni imel prave sreče. Da bi svoji ženi "dokazal" svojo lovsko sposobnost, je nekega dne na poti domov iz neuspešnega lova v mesnici kupil zajca. Doma ga je možko potegnil iz nahrbtnika in ga pokazal ženi:

"Vidiš, žena, tega sem pa danes ustrelil".

Žena nekaj časa zajca ogleduje in ovohava, potem pa reče:

"Za tega zajca je bil pa res že zadnji čas, da si ga ustrelil, saj že pošteno smrdi".

Vedno nezadovoljni gost v restavraciji nikakor ni bil zadovoljen s postreženim kosilom ter se zadere na natakarja:

"Hej, natakar, te svinjarije pa jaz že ne bom jedel. Takoj mi pokličite upravnik restavracije".

Natakar mu mirno odgovori: "Lahko ga pokličem, če hočete, toda zagotavljam vam, da tudi on tega ne bo hotel jesti".

Dva ribiča se med seboj po ribiško pogovarjata: Prvi pravi:

"Včeraj sem ujel na trnk dva metra dolgo in 30 kg teško ribo". Drugi pravi: "To ni nič. Namesto ribe sem včeraj ujel 500 let staro svetilko. Pa še gorela je, ti pravim".

Prvi ribič: "Ej, ti prijatelj, tako se pa spet ne smeš lagati. Če boš ti svetilko vsaj ugasnil, bom tudi jaz svojo ribo zmanjšal".

PRED PETDEŠETIMI LETI:

POT DO SAMOSTOJNOSTI

Dr. T. Debeljak

(se nadaljuje)

16. maja 1917 je prišel Masaryk v Petersburg, da organizira prevoz čeških prostovoljcev na francosko fronto. Dobil je dovoljenje vlade Kerenskega. Vse stvari je uredil šele 9. oktobra, ko je bil podpisan protokol za prevoz 30.000 prostovoljcev, ki so se prijavili vsi v zadnjem času. V tem je nastala novembrska *boljševiška revolucija*. Tudi od teh oblasti je dobil Masaryk dovoljenje za prevoz pod pogojem neutralnosti. Legije so bile na ukrajinskem terenu. Masaryk je tudi z Ukrajinci sklenil pogodbo, pa jo tudi razdril, ko so 25. jan. 1918 okcali samostojno ukrajinsko vlado (Rado), ki je sklenila paktirati z Nemci za mir. Ko so to voljo pokazali tudi boljševiki, je Masaryk sklenil oditi takoj v Francijo. Boljševiki so dovolili odhod pod neutralnostjo. Tako se je začela prepeljava čeških legij čez Sibirijo v Vladivostok za prihod — v Francijo . . .

Istoačasno je Štefanik nabiral vojake po USA med izseljenci (2.500 prostovoljcev); pa tudi v Italijo so z avstrijskih front vedno bolj uhajali Čehi, tako da jih je bilo aprila 1918 že tam 14.000. Italijani so jim dovolili ustanoviti poseben Korpus pod njihovo kontrolo, ki pa se je pozneje razvil v posebno divijo 21. 4. 1918, ki je nastopila samostojno v boju skupno z italijanskimi četami pri Piavi. Tako so češkoslovaške legije priznali v Italiji aprila 1918, v Franciji pa so češki vojski priznali posebni statut že od 16. dec. 1917. To vojaško sodelovanje je imelo za posledico, da so zavezniki priznali Češkoslovaško vojsko kot vojs-

kujočo se stranko na zavezniški strani. Vključili so se v — Antanto.

Jugoslavanski odbor v Londonu pa ni imel v ustvarjanju vojaških edinic take sreče kakor Čehi. Imel je težave na dve strani: na eni strani s srbskimi kraljevimi ministri, na drug z Italijani zaradi Londonskega pakta. Srbi kakor Italijani so bili proti ustvarjanju jugoslovanskih legij: prvi, ker so si prisvajali politično in vojaško delovanje zase kot že priznana zavezniška sila, ter so zato ustanavljali Srbske korpuse dobrovoljcev, kot smo videli v Rusiji, drugi pa niso hoteli dati devoljenja za jugoslovanske legije v Italiji, ker bi to dajalo dokaz, da so se tudi Jugoslovani borili z orožjem v roki proti Avstriji ter bi si tako lahko lastili kakšno ugodnost pri sklepanju miru. Vedno in vedno je Jugoslovanski odbor nalatal na neiskrenosti na srbski strani. Med J. O. in Italijani pa so bile neprestane tožbe zaradi Londonskega pakta od strani J. O.; od strani Italije pa očitek, da se hrvatski jugoslovanski vojniki najbolj strastno bore na italijanski fronti proti Italiji ter so vsi za Avstrijo. Neprestano so sili J. O., naj vpliva na generala Borojeviča, da se s svojimi ljudmi postavi na stran Antante. Zvezo z njim so dibil v prof. Barcu, ki je bil rektor univerze v Zagrebu tedaj, ko so generala Borojeviča imenovali za častnega doktorja. Barac je prišel z njim v stik in mu rekel, da nima smisla, da Hrvatji rešujejo državo, kot svoj čas Jelačić, da postane potem vse pri starem. Kot poroča Meštrovič (98), je Borojevič odgovoril, da ne veruje, da bi Osrednje sile izgubile vojno, še manj pa, da bi Atantna pustila propasti Avstrijo.

Sicer pa: "*Branimo svojo zemljo*, ker — kaj bi bilo, da nam Lahi vzamejo najlepšo zemljo Gorico, Istro, Dalmacijo?"

Da bi prešel na antantino stran, zahteva izpolnitev dveh pogojev: Srbska vlada naj doseže *uničenje Londonskega pakta*, in zagotovi etnografske meje, in 2), ko gre za prehod stotisočev vojakov, da jih Italija ne bo smatrala za vojne ujetnike, ampak za vojskujočo se stranko. Ko bi Italijani ustregli tema zahtevama generala Borojeviča, bi naenkrat imeli Jugoslovani v Italiji večjo armado kot Čehi ter bi z njo lahko nastopali vojaško za svojo svobodo. Da bi razmajali disciplino med jugoslovanskimi borci na laški fronti, so trosili italijanski avioni v Sloveniji in drugod letake s Trumbičevim podpisom, naj se predajajo italijanskim vojakom in naj se ne bore za Avstrijo, kar škoduje Jugoslovanskemu odboru pri njegovem delu.

Meštrovič je pestiral proti tem letakom, ker sugerirajo v domovini, da je med Italijo in J. O., "*vse urejeno, kar ni res*". Izkazalo se je, da letak ni Trumbič ne sestavljal ne bral, dal pa je devoljenje, da uporabljajo njegov podpis. Pozneje so Italijani sami sestavljali take letake. Vprašanje prostovoljcev se ni v Italiji nikdar rešilo; kdor je hotel na solunsko fronto, je lahko šel v sklopu Srbskih dobrovoljskih čet . . . Šele na solunski fronti so se ustanovili Jugoslavanski dobrovoljci.

V času, ko so bili Italijani v največji stiski zaradi poraza v Kobaridu, so začeli iskati poti, kako bi se postavili na čelo "podjarmljenih narodov v Avstro-Ogrski" in z njihovo pomočjo slabili avstrijsko fronto. Čehi so lahko pridobili, posebno če, ko so jim dovolili malo prej — 21. 4. 1918 — ustanoviti češke legije v Italiji. Težje je

bilo z Jugoslovani, ki so imeli spor zaradi Londonskega pakta. Tedaj bi se hoteli Italijani približati Jugoslovanom, zlasti še, ker Trumbič ni imel namena, poslati koga od J. O. na "Kongres podjarmljenih avstroogrskih narodov", ki naj bi se vršil v Rimu aprila 1918. Da bi ga pregovorila, sta prišla v London De Torre in general Borgese. Po daljših pregovorih, kjer sta obljubljala delno olajšavo Londonskega pakta, je bilo določeno, da J. O. pošlje zastopnike na ta kongres, in se je sklenil neki predhodni sporazum De Torre-Trumbič (7. 3. 1918).

Tako je bil sedaj kongres mogoč. Udeležili so se ga Čehi, Slovaki Poljaki, Rumuni, Jugoslovani . . . vsi narodi AO razen Nemcev in Madžarov. Češki legionarji so paradirali pred spomenikom Emanuela. Prisotni so bili predstavniki zavezniških poslanstev.

Sklep tega kongresa je bil: 1) vsaka teh narodnosti ima pravico doseči svojo polno samostojnost. 2) vse narodnosti gledajo v Avstro-Ogrski instrument nemške nadvlade in glavno oviro za realizacijo svojih želja in pravic, in 3) kongres smatra skupno borbo vseh teh narodov kot potrebno za popolno osamosvojitve in vsaka narodna enota ima pravico do svobodne države. Posebno izjavo pa so dali Italijani in Jugoslovani v tem smislu, da je svoboda enega naroda — v tem primeru Srbov, Hrvatov in Slovencev — v interesu drugega, italijanskega; 2) da je obramba svobode Jadrana proti sovražnikom v njihovem skupnem interesu in 3) da se bodo teritorialne spremembe reševale v medsebojnem prijateljskem dogovoru tako, da pri sklepanju miru ne bodo pribadeti življenjski interesi nobenega od obeh. Majhen del enega naroda, ki bi ostal v mejah drugega, bo imel v jezikovnem in kulturnem oziru vse pravice in zaščito.

(Po "svobodna slovenija")